

Energistyrelsen
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

Til Energistyrelsen

Høring over forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet

Energistyrelsen har den 25. november 2021 sendt forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet (herefter blot "lovforslaget") i høring.

Lovforslagets primære formål er at udmønte dele af den politiske aftale om "Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi" fra den 16. juni 2020 (herafter "klimaaftalen"). Det drejer sig om afsnit IV "En stærk genanvendelsessektor", der blandt andet pålægger kommunerne at udbyde sortering og behandling af genanvendeligt husholdningsaffald, forbud mod at eje automatiseret sorteringsanlæg, udfasning af eksisterende kommunale genanvendelsesanlæg, ingen obligatoriske indsamlingsordninger til forbrændingseget affald fra virksomheder, krav om genbrugsområder på kommunale genbrugspladser samt skærpet økonomisk tilsyn.

Det er planen, at lovforslaget bliver fremsat i Folketinget i løbet af foråret 2022 og skal træde i kraft den 1. juli 2022.

Dansk Affaldsforenings bemærkninger til lovforslaget fremgår af dette høringsbrev samt vedlagte høringsnotat.

Vi har tidligere givet udtryk for, at vi bakker op omkring aftalens klima- og miljømålsætninger, herunder de primære ambitioner om at knække affaldskurven, øge genanvendelsen og mindske affaldsforbrændingskapaciteten. Men vi har ligeledes givet udtryk for, at vi er skeptiske overfor, hvorvidt klimaaftalens forslag og initiativer trækker i den ønskede retning.

Lovforslaget overimplementerer klimaaftalen

I Dansk Affaldsforening blev vi overrasket, da vi læste, at lovforslaget handler om "affald egnet til materialenyttiggørelse" og ikke "genanvendeligt husholdningsaffald", som det fremgår tydeligt af klimaaftalen. Materialenyttiggørelse omfatter – udover genanvendelse – også forberedelse med henblik på genbrug og "anden

03-01-2022
Side 1 af 6

J.nr. NW/NIR 11.7.28.3-01

Dansk Affaldsforening
Vester Farimagsgade 1, 5.
1606 København V

Tlf.: 72 31 20 70
danskaffaldsforening.dk

endelig materialenyttiggørelse" (fx nedknusning af bygge- og anløgsaffald til brug i infrastrukturprojekter).

Hvis kommunerne ikke længere selv må udføre sådanne behandlinger af husholdningsaffald, vil det kunne få betydelige negative miljømæssige og økonomiske konsekvenser for genbruget samt anden endelig materialenyttiggørelse.

Vi vil derfor anbefale, at lovforslaget alene handler om "genanvendeligt husholdningsaffald", som det også er forudsat i klimaaftalen.

Vi blev også overrasket, da det gik op for os, at lovforslaget forbyder kommunerne at eje automatiseret sorteringsanlæg til fx sortering af affald egnet til materialenyttiggørelse fra farligt affald og forbrændings- og deponeringsegnet affald. Det fremgår ingen steder i klimaaftalen, at politikerne har ønsket et sådan forbud. Forbuddet har alene været tiltænkt sortering og behandling af genanvendeligt husholdningsaffald, som det fremgår flere steder i klimaaftalens afsnit IV.

Lovforslagets udvidede forbud vil begrænse kommunernes incitamentter til at sortere genanvendeligt husholdningsaffald fra affald indsamlet i ordninger for farligt affald samt ordninger for forbrændings- eller deponeringsegnet affald, da det vil blive uforholdsmæssigt dyrt og besværligt. Hermed vil forbuddet få den effekt, at man ikke opnår de klimaeffekter, man ønsker.

Vi vil derfor anbefale, at forbuddet mod, at kommunerne må eje automatiseret sorteringsanlæg til indledende sortering og sortering af affald egnet til materialenyttiggørelse fra farligt affald og forbrændings- og deponeringsegnet affald, bortfalder fra lovforslaget af hensyn til miljø og økonomi.

Som følge af, at kommunerne nu skal etablere en række henteordninger hos borgerne, vil der blive brug for flere omlastepladser. Dels er der ikke så meget affald i skraldebilerne, da de typisk har mindst to rum, dels vil man undgå at køre for langt med skraldebiler, hvor der er mere luft end affald. Omlastningen kan begrænse CO₂-udslippet, da det sikrer fyldte skraldebiler og unødigt transport af luft i fx to-kammerbiler.

I den sammenhæng giver det ikke mening, hvis en kommune ikke må fjerne poser med tekstiler fra papir/pap og/eller ikke må adskille metal fra plast, hvis det giver miljømæssig, transportmæssig og/eller økonomisk mening. Det ses heller ikke at være i modstrid med klimaaftalen.

DAF vil derfor anbefale, at kravet om udbud af sortering og behandling af husholdningsaffald alene gælder fra det øjeblik, det genanvendelige husholdningsaffald er adskilt i enkeltfraktioner.

Affald er fortsat et miljøproblem og en omkostning

Det fremgår af lovforslaget, at affald er gået fra at være et problem til at være en værdifuld ressource, som virksomheder i hele Europa efterspørger for at genanvende i nye produkter. Den virkelighed, vores medlemmer møder, er desværre en helt anden, og vores erfaringer er, at affald primært er et miljøproblem og en omkostning for borgere og virksomheder.

Langt de fleste affaldsfraktioner koster penge at håndtere, og det kan være en krævende opgave at sikre korrekt behandling af affaldet. Der har været flere medier, der har dokumenteret, at affald langt fra altid bliver håndteret, som det var hensigten. EU-Kommissionens udkast til ny transportforordning bekræfter den virkelighed, idet man vil styrke indsatsen mod affaldskriminalitet, da det er et voksende problem i såvel Danmark som hele EU.

Da lovforslaget og store dele af klimaaftalen er baseret på præmissen om affald som en værdifuld ressource, skal vi opfordre Energistyrelsen til, at de i lovforslaget dokumenterer, at husholdningsaffald er økonomisk attraktivt, herunder at genanvendeligt affald fra husholdninger efterspørges af virksomheder i hele Europa.

Kommunerne vil fortsat have det fulde ansvar for håndteringen af borgernes affald, herunder ansvaret for at sikre "høj reel genanvendelse". Det ansvar påtager kommunerne sig gerne, men vi kan konstatere, at Energistyrelsen med dette lovforslag fortsætter tendensen, hvor lovgiver fastholder kommunernes ansvar, men samtidigt udhuler kommunernes mulighed for selv at vælge, hvordan ansvaret skal løftes.

Energistyrelsen skal være opmærksom på, at det kan vise sig at være en meget kompleks og dyr opgave, når kommunerne skal dokumentere "høj reel genanvendelse", da affaldet ofte skal igennem mange led i værdikæden, herunder typisk også gennem flere lande, før det genanvendes. Miljøstyrelsen har arbejdet med problemstillingen, men er endnu ikke kommet i mål.

Vi skal opfordre til, at der hurtigst muligt etableres et (sam)arbejde med det formål, at sikre reel dokumentation for hvordan genanvendeligt affald (slut)behandles.

Vil lovforslaget understøtte en grøn vækst?

Lovforslaget skal understøtte, at danske virksomheder kan udvikle grønne løsninger inden for affaldsteknologi og cirkulær økonomi. Det er bestemt positivt, men desværre er det langt fra klart, hvordan lovforslaget understøtter en grøn vækst. Der ses ikke at være faglige argumenter og/eller undersøgelser, der kan dokumentere, at det at tvinge kommuner til at udbyde opgaver og forbyde dem at

eje sorterings- og behandlingsanlæg vil resultere i, at der udvikles flere og bedre grønne løsninger på affaldsområdet.

En af de muligheder, der er for at udvikle nye løsninger, er gennem offentligt-privat samarbejdet, som man kender det fra en række andre lande – fx Tyskland, Norge og Sverige. Lovforslaget går desværre i den modsatte retning og vil gøre det meget lidt attraktivt (og stort set praktisk umuligt) for såvel private som offentlige parter at indgå partnerskaber eller fælles selskaber. Det begrænser teknologudviklingen samt mulighederne for at etablere sorterings- og behandlingsanlæg – og dermed arbejdspladser - i Danmark, der jo er en af klimaplanens erklærede målsætninger.

Vi skal opfordre til, lovforslaget kommer til at indeholde bestemmelser, der fremmer privat-offentligt samarbejde, fremfor at forhindre det.

Kommunal indsamling af erhvervsaffald

Vi bifalder, at mindre virksomheder endelig får mulighed for at tilvælge de kommunale affaldsordninger. Det har et stort potentiale for at få alle de mindre virksomheder, foreninger m.v. til at påbegynde affaldssortering, og det er vi klar til at bidrage til. Kravet om markedspriser for ydelsen kan dog i værste fald være en så stor administrativ byrde, at målet om mere sortering til genanvendelse ikke bliver indfriet fuldt ud.

Vi skal opfordre til, at lade virksomheder betale det samme affaldsgebyr som husholdninger, hvis de tilvælger de kommunale affaldsordninger, og ikke fastsætte en arbitrær markedspris, der alene har administrative og økonomiske negative konsekvenser.

Genbrugsområder

Vi bifalder, at der med lovforslaget kommer en klar hjemmel til kommunerne til at gebyrfinansiere arbejdet med genbrug. Det har været efterlyst og giver bedre muligheder for at opfylde ønsket om meget mere genbrug af det, vi modtager på genbrugspladsen.

Genbrug er ikke afgrænset til et hjørne på genbrugspladsen, men er noget, der sker og bør ske over hele pladsen og for det affald/genstande, som både borgerne og virksomhederne kommer med. Også indenfor storskraldsordninger er vi ved at udvikle modeller, der kan fremme genbrug, hvilket gerne skulle kunne rummes indenfor gebyrbestemmelserne.

Vi er enige i, at der kan være genbrugspladser, hvor det enten ikke kan lade sig gøre eller ikke giver mening at indsamle til genbrug. Vi bifalder, at kommunerne gives vide rammer for at afsætte genbrugseffekterne og at offentligheden inddrages i tilrettelæggelsen heraf.

Vi anbefaler, at genbrug kan finansieres som en del af genbrugspladsordningen og at lovbemærkningerne har fokus på, hvordan vi kan løfte genbruget uden at udhule markedet for andre aktører på området.

Forsyningstilsynet og tilsyn

Lovforslaget indeholder også tiltag, der skal skærpet tilsynet med kommunerne. Opgaven skal varetages af Forsyningstilsynet og finansieres via de kommunale affaldsgebyrer. Det er helt afgørende, at Forsyningstilsynets opgaver beskrives meget præcist, herunder at der er fuld transparens i Forsyningstilsynets økonomi. Erfaringerne fra andre sektorer er, at det er svært at gennemskue præcist hvilke opgaver Forsyningstilsynet løser, hvor mange ressourcer de bruger på og hvor effektive de er.

Vi vil anbefale, at Energistyrelsen i lovforslaget beskriver Forsyningstilsynets opgaver konkret, og der sættes tal på, for hvor meget man tror det vil koste at løfte tilsynsopgaverne på affaldsområdet, herunder skal der fastlægges krav om en årlig afrapportering. Af hensyn til gennemsigtighed bør det fremgå af borgernes affaldsgebyr, hvor stor en del der går til Forsyningstilsynet.

Vi tager til efterretning, at der er et ønske om at skærpe tilsynet med kommunerne. Vi bemærker, at der er tale om et økonomisk og juridisk tilsyn.

Efter vores opfattelse vil der i endnu højere grad være brug for, at der føres tilsyn med, at der findes sorterings- og behandlingsanlæg på markedet, der kan sikre "høj reel genanvendelse", da det ikke synes at være tilfældet på nuværende tidspunkt. Der bør også føres "tilsyn" med, at der rent faktisk eksisterer en reel efterspørgsel efter genanvendeligt affald til brug ved produktion af nye produkter. Sker de to ting ikke, vil såvel borgernes som kommunernes indsats være forgæves.

Økonomi

Hvad kommer det til at koste borgeren, at der skal etableres et økonomisk tilsyn med sektoren, der skal finansieres direkte af borgeren via de kommunale gebyrer? Hvad koster det at drive Forsyningstilsynet. Og hvad kommer det til at koste borgeren, at mere affald forventes at blive transporteret over længere afstande og hvad bliver den økonomiske konsekvens af, at kommunerne ikke kan højne kvaliteten af det indsamlede affald inden afsætning og/eller teste prisen og højne kvaliteten på markedet ved at hjemtage opgaven? Lovforslagets økonomiske konsekvenser af ovenstående og en række andre tiltag er ikke belyst.

Vi anbefaler, at der i lovforslaget reelt gøres rede for forslagets økonomiske konsekvenser for borgere, virksomheder og kommuner i form af fx konkrete økonomiske estimater.

Afslutning

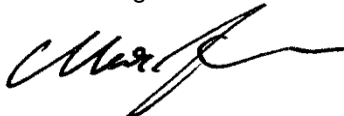
Vi accepterer naturligvis, at et bredt flertal har truffet nogle politiske beslutninger om reguleringen af affaldssektoren, som dog vi finder, trækker affaldssektoren i den forkerte retning, for så vidt angår klima og miljø. Men det er kritisk, når der sendes et lovforslag i høring, der på nogle centrale områder går meget længere, end klimaaftalen lægger op til.

Vi håber, at der bliver rettet op på det, inden lovforslaget fremsættes i Folketinget, således at lovforslaget følger klimaaftalens indhold.

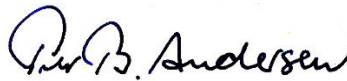
Energistyrelsen er velkomne til at kontakte os, hvis vores høringssvar giver anledning til spørgsmål, ligesom vi også gerne stiller op til et møde.

I vedlagte notat er vores bemærkninger til lovforslaget uddybet og suppleret.

Med venlig hilsen

Mads Jakobsen
Formand

Per Bødker Andersen
Næstformand